

Omvärldsnytt 1, 2017

Innehåll

- Delegationen mot segregation
- Jämställdhetsmyndigheten
- Nationellt kunskapscentrum för ensamkommande barn och unga
- Skyldighet att erbjuda lovskola
- Rapport om sammanhållen statlig serviceorganisation
- Studiestartsstöd - ett nytt rekryterande studiestöd
- Tillträdesutredningen
- En nationell strategi för validering
- No Hate Speech Movement
- Life skills for Europe
- Upskilling Pathways - new opportunities for adults

Delegationen mot segregation

Regeringen har fattat beslut om att ge en särskild utredare i uppdrag att förbereda och bildandet en ny myndighet, Delegationen mot segregationen. Inrättandet av Delegationen mot segregation är ett led i regeringens reformprogram för minskad segregation som sträcker sig över perioden 2017–2025 och fokuserar på insatser på fem områden:

- bekämpa brottsligheten
- minska långtidsarbetslösheten
- lyfta skolorna och elevernas resultat
- stärka samhällsservicen och minska bostadssegregationen
- stärka demokratin och stödja det civila samhället

Enligt motsvarande modell som regeringens delegation för unga till arbete (Dua) arbetar med, kommer en del av delegationens fokus vara att teckna avtal med kommuner som tillsammans med ansvariga myndigheter vill arbeta med ett eller flera av de fem utvecklingsområdena ovan.

De kommuner som vill arbeta inom ett visst utvecklingsområde bildar nätverk tillsammans med berörda statliga myndigheter. Nätverken träffas på olika nivåer – alltifrån politisk ledning till praktiker. Syftet är att lära av varandra, utveckla nya modeller och på så sätt långsiktigt motverka de strukturer som skapar segregation och klyftor.

Vad gäller den sista punkten om att stödja det civila samhället vill regeringen lägga fokus på civilsamhällets insatser mot våldsbejakande extremism, samt att erbjuda utbildning i föreningskunskap och ledarutveckling till boende i socialt utsatta områden. Syftet med att utbilda de boende är att stimulera bostadsområdena till att bli långsiktigt självförsörjande på idrotts- och ungdomsledare. Bakgrunden till satsningen på ledare är att regeringen är bekymrad över att engagemangsgraden i civilsamhällets organisationer är lägre bland personer som är födda utanför Sverige.

Regeringen avsätter 50 miljoner kronor för delegationens arbete 2017 och ökar anslaget till 100 miljoner kronor per år från 2019.

Till särskild utredare har regeringen utsett Jonas Nygren.

Läs hela reformprogrammet för minskad segregation här:
<http://www.regeringen.se/49480b/contentassets/94760eec95e04a45b0a1e462368b0095/langsiktigt-reformprogram-for-minskad-segregation-ar-2017-2025.pdf>

Jämställdhetsmyndigheten

I december 2016 fattade regeringen beslut om att tillsätta en organisationskommitté med uppdrag att förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet för uppföljning, analys, samordning och stöd på jämställdhetspolitikens område. Kommittén som leds av den särskilde utredaren Kerstin Alnebratt ska genomföra alla förberedelser under 2017 så att den nya myndigheten kan inleda sin verksamhet den 1 januari 2018.

Den nya myndigheten ska lokaliseras till Göteborg och ha i uppdrag att

- analysera och följa upp utvecklingen mot jämställdhet
- ge stöd till myndigheter, landsting, regioner och kommuner i genomförandet av jämställdhetspolitiken,
- samordna och genomföra vissa uppdrag på jämställdhetspolitikens område
- i övrigt bistå regeringen, bl.a. i det relativt omfattande internationella samarbetet på jämställdhetsområdet.

Vid inrättandet av myndigheten kommer vissa uppdrag på jämställdhetsområdet som hanterats av andra myndigheter att införlivas i jämställdhetsmyndigheten. Detta gäller bl.a nationella sekretariatet för genusforskning, Länsstyrelsens i Östergötland uppdrag att samordna arbetet mot hedersrelaterat förtryck, Uppsala universitets uppdrag att samordna kunskap om mäns våld mot kvinnor, samt Länsstyrelsens i Stockholms uppdrag om att samordna arbetet mot prostitution och människohandel.

Länsstyrelsen i Stockholms län fick i mars 2017 i uppdrag att bistå organisationskommittén i arbetet med bildandet av jämställdhetsmyndigheten.

Läs direktiven till organisationskommittén här:

<http://rkrattsdb.gov.se/KOMdoc/16/160108.PDF>

Nationellt kunskapscentrum för ensamkommande barn och unga

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att från och med den 1 april 2017 inrätta ett kunskapscentrum om ensamkommande barn och unga inom myndigheten. Satsningen sträcker sig fram till år 2020, omfattar totalt 30 miljoner kronor och ska stärka socialtjänsten och hälso- och sjukvården i deras arbete.

Syftet med kunskapscentret är att ge kunskapsstöd och utveckla metoder och arbetssätt för att hantera frågor som våldsutsatthet, flickors respektive pojkars olika behov, psykisk ohälsa och suicidprevention. Kunskaperna som samlas i centret ska vara tillgängliga för yrkesverkssamma inom socialtjänst och hälso- och sjukvård samt personal inom skolan. Insatser för en utvecklad samverkan mellan kommuner och landsting ska också vara en del av kunskapscentrumets arbete.

Skyldighet att erbjuda lovskola

Regeringen har lagt propositionen "En skyldighet att erbjuda lovskola" (prop. 2016/2017:156. I propositionen föreslås att det införs bestämmelser i skollagen (2010:800) om att huvudmän ska vara skyldiga att i vissa situationer erbjuda elever i grundskolans årskurser 8 och 9 undervisning under skollov. En huvudman ska erbjuda lovskola till elever som inte når kunskapskraven för betyget E i ett eller flera ämnen och som därigenom riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. Lovskolan ska anordnas i juni samma år som eleven avslutat årskurs 8 respektive 9 och uppgå till minst 50 timmar i båda fallen.

Undervisningen inom ramen för lovskolan ska enligt propositionen få överlämnas på entreprenad. Den nuvarande bestämmelsen om tilläggsbelopp till enskilda huvudmän ska utökas till att även omfatta ersättning för elever som deltar i lovskola.

<http://www.regeringen.se/rattsdokument/proposition/2017/03/prop.-201617156/>

Rapport om sammanhållen statlig serviceorganisation

Statens servicecenter fick 28 januari 2016 uppdrag av regeringen att sammanställa en rapport med förslag och analyser gällande vilka funktioner inom de statliga myndigheterna som kan vara lämpliga att bedriva samordnat utanför storstadsområdena. Uppdraget har främst omfattat myndighetsfunktioner där det finns möjligheter till stordriftsfördelar, effektiviseringar och kvalitetsförbättringar genom samordning och koncentration. Statens servicecenter har i mars 2017 överlämnat en rapport om sammanhållen statlig serviceorganisation till civilminister Ardan Shekarabi. I rapporten föreslås bland annat att regeringen ska inrätta en serviceorganisation som ska ansvara för att samordna medborgares kontakter med staten på lokal nivå samt att de lokalt samordnade kontoren ska kunna ge service från Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Kronofogdemyndigheten, Polisen och Trafikverket.

Läs hela rapporten här:

<http://www.statenssc.se/OmOss/Documents/Delrapport%20-%20En%20sammanh%C3%A5llen%20organisation%20f%C3%B6r%20statlig%20lokal%20service.pdf>

Studiestartsstöd - ett nytt rekryterande studiestöd

Regeringen har i mars 2017 lagt propositionen "Studiestartsstöd - ett nytt rekryterande studiestöd" (prop. 2016/17:158). Bakgrunden till propositionen är att regeringen identifierat ett behov av att skapa

ekonomiska incitament för att vuxna med kort utbildning ska gå vidare till studier.

Till skillnad från det vanliga studiemedelssystemet är studiestartsstödet inte kopplat till individen utan ansöks om av den kommun individen befinner sig i. Studiestartsstödet kan sålunda ses som ett verktyg som kommunerna kan använda inom ramen för sitt uppdrag att verka för att vuxna deltar i utbildning. Ytterligare en skillnad från det vanliga studiemedlet som består av en bidrags- och en lånedel, är att studiestartsstödet endast omfattar en bidragsdel.

Studiestartsstödet kan även användas för vissa personer som inte är svenska medborgare. En utländsk medborgare kan t.ex. ha rätt till studiestöd om Migrationsverket har bedömt att personen är flykting eller skyddsbehövande eller har fått uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter. Personer som deltagit i etableringsuppdraget kommer därmed i normalfallet att kunna tillhöra målgruppen för studiestartsstöd, om de i övrigt bedöms uppfylla villkoren för stödet.

För att kunna använda stödet ska kommunerna ta fram riktlinjer för hur stödet ska användas. Arbetet med att ta fram riktlinjer ska enligt propositionen göras i nära samarbete med Arbetsförmedlingen samt efter inhämtande av synpunkter från Försäkringskassan, lokala företrädare för arbetsmarknadens parter samt folkbildningen. Kommunen ska därefter pröva och fatta beslut om vilka individer som uppfyller villkoren för stödet och slutligen är det Centrala studiestödsnämnden (CSN) som betalar ut stödet. De kommuner som anmält intresse för att använda stödet får en årlig ram för stödet och stödet lämnas i mån av tillgängliga medel.

Läs propositionen här:

<http://www.regeringen.se/4952fe/contentassets/14882a4b94324cf39df36127a3575c88/studiestartsstod--ett-nytt-rekryterande-studiestod-prop.-201617158.pdf>

Tillträdesutredningen

Utredaren Jörgen Tholin lämnade i mars 2017 över sitt betänkande "Tillträde för nybörjare, ett öppnare och enklare system för tillträde till högskoleutbildning" (SOU 2017:20) till regeringen.

I utredningen föreslås att det som i dag uttrycks som grundläggande behörighet (och i princip omfattar ett antal ämnen på gymnasieskolan), istället ska uttryckas som kompetenser. De kompetenser som är särskilt viktiga är kompetenser inom det svenska och det engelska språket, vetenskapligt förhållningssätt, förmåga att kunna belysa frågor ur flera perspektiv, problemlösningsförmåga, förmåga att kunna dra slutsatser och argumentera för dessa samt övrig kompetens som är nödvändig för att kunna tillgodogöra sig en högskoleutbildning. Förslaget om att definiera behörighet som kompetenser motiveras bland annat med att

det tydliggör vad som krävs för personer som inte kommer den traditionella vägen från gymnasieskolan.

I samband med att utredningen tillsattes fördes diskussioner om den skulle föreslå en moderniserad variant av den s.k. "25:4-regeln" som avskaffades 2008. Den regeln innebar att den individ som hade fyllt 25 år, hade betyg i Svenska A och Engelska B samt hade 4 års arbetslivserfarenhet skulle betraktas ha grundläggande behörighet för högskolestudier. Utredaren har dock valt att hålla fast vid att antagning på "reell kompetens" samt lokalt beslutade urvalsgrunder är bättre instrument för att bredda rekryteringen till högskolan.

Utredaren betonar i detta sammanhang att det är viktigt att individen har möjlighet att kunna få sin kompetens validerad och konstaterar vidare att validering inte bara är viktigt för individen utan också för samhället. Särskilt viktigt är validering för nyanlända, men också för redan yrkesverksamma som behöver byta yrke eller för personer med en lägre formell utbildning som vill kunna komma vidare till utbildning. Om en bedömning av reell kompetens för grundläggande behörighet har gjorts genom en validering, bör det enligt utredaren även kunna ge ett meritvärde i form av ett omdöme.

I syfte att skapa fler vägar till behörighet för högre utbildning, föreslår utredaren ett nationellt behörighetsprov. För att få skriva behörighetsprovet föreslår utredningen en nedre åldersgräns på 24 år. Provet bör utformas så att det också kan ge ett meritvärde så att målgruppen för provet även har möjlighet att delta i ett urval med en sådan merit och inte endast hänvisas till högskoleprovet. Behörighetsprovet ska först prövas på försök innan slutligt beslut fattas. Försöksverksamheten föreslås pågå under perioden från hösten 2017 till och med 2024.

Läs betänkandet här:

<http://www.regeringen.se/49469a/contentassets/f170082619734b0082077bc95081f551/tilltrade-for-nyborjare--ett-oppnare-och-enklare-system-for-tilltrade-till-hogskoleutbildning-sou-201720.pdf>

En nationell strategi för validering

Regeringen tillsatte i november 2015 en nationell valideringsdelegation. Delegationen överlämnade i mars 2017 delbetänkandet "En nationell strategi för validering" (SOU 2017:18) Strategin sammanfattar delegationens syn på valideringens innebörd och funktion samt pekar ut de utvecklingsområden som delegationen anser bör prioriteras. I strategin ger delegationen även exempel på grupper av individer för vilka validering kan utgöra ett viktigt utvecklingsverktyg. Det gäller t.ex. personer som är i omställning, har kompetens från annat land, vill gå vidare till utbildning eller är yrkesverksamma.

Strategins övergripande mål är att:

- betydligt fler individer ska få sin kompetens validerad

- validering ska vara tillgängligt i hela landet
- validering ska finnas på samtliga nivåer i utbildningssystemet samt fler branscher
- validering som en väg till kvalifikation ska ha lika hög legitimitet som formell utbildning

För att uppnå de övergripande målen kommer delegation att ha följande prioriteringar i det fortsatta arbetet:

1. Överförbarhet mellan kvalifikationer

Delegationen anser att kompetensprofiler, kompetenskriterier och lärandemål bör formuleras enhetligt oavsett vilken aktör som genomför valideringen och utfärdar kvalifikationen (kompetensbevis etc.). Därför föreslår delegationen att den gemensamma referensramen för kvalifikationer (SeQF) ska utgöra den gemensamma utgångspunkten.

2. Ansvar på nationell och regional nivå

Delegationen anser att myndigheters uppdrag att främja och samordna validering behöver vara tydliga och långsiktiga. För att uppnå långsiktighet även på regional nivå bör validering inkluderas i det regionala arbetet med kompetensförsörjning.

3. Hög kvalitet

Delegationen anser att hög kvalitet i genomförande av validering är avgörande för att validering ska få legitimitet. Myndigheters roll för att utveckla metodstöd, utarbeta tydliga riktlinjer samt följa upp valideringsverksamheten blir enligt delegationen viktigt i detta fall.

4. Resurser och organisation

Delegationen anser att validering är samhällsekonomiskt lönsamt och att detta därför behöver återspeglas i organisatoriska lösningar och modeller för finansiering i olika verksamheter. Det bör enligt delegationen utarbetas organisatoriska och finansiella lösningar som ger tydliga incitament för organisationer att arbeta med validering.

5. Information och vägledning

Delegationen anser att ansvariga myndigheter samt arbetsmarknadens parter bör samverka för att utarbeta och sprida information om validering. En väl fungerande studie- och yrkesvägledning är också viktigt och vägledares kompetens om validering behöver utvecklas.

Läs delbetänkande här:

<http://www.regeringen.se/49381e/contentassets/010e0c77c0fc421b83f329a2a6206606/en-nationell-strategi-for-validering-sou-201718.pdf>

No Hate Speech Movement

Regeringen har gett i uppdrag till Statens medieråd att genomföra kampanjen No Hate Speech Movement 2017-2020. Bakgrunden är att regeringen vill höja kunskapen om rasism och liknande former av

fientlighet på internet bland barn och unga. Kampanjen ska även stärka barn och ungas förmåga att använda sin yttrandefrihet och respektera mänskliga rättigheter och jämställdhet samt stimulera till kritiskt tänkande vid användning av medier. I genomförandet av uppdraget ska Statens medieråd på lämpligt sätt inhämta kunskap och erfarenheter från relevanta aktörer samt tillämpa ett jämställdhetsperspektiv. Uppdraget ska återrapporteras årligen till Forum för levande historia.

Life skills for Europe

European Adult Education Association (EAEA) har i februari 2017, tillsammans med vuxenutbildningsorganisationer från fyra länder, inlett ett projekt med namnet Life skills for Europe.

Bakgrunden är att EAEA har konstaterat att det finns vissa grundläggande kompetenser och färdigheter som är nödvändiga att utveckla för att individer ska kunna ta plats i arbetslivet och samhället i övrigt. Projektet syftar till att identifiera dessa kompetenser samt utveckla verktyg för att kunna stödja mindre gynnade målgruppers deltagande i utbildning och kompetensutveckling.

För att möjliggöra att individer med socioekonomiska svag bakgrund ska kunna delta i utbildning anser projektet att ett brett perspektiv är nödvändigt. Det handlar om såväl hälsfaktorer som formell och icke formell utbildning.

Projektet kommer att arbeta med att dels samla kunskap om målgrupperna samt de insatser som görs i dag, dels identifiera vilka Life skills (generella kompetenser) som är viktigast, samt slutligen utveckla modeller för hur organisationer och länder kan arbeta med att stödja utvecklingen av Life skills. Exempel på Life skills som projektet på förhand identifierat är språk, läs- och skrivkunnighet, matematisk förmåga, vardagsekonomi, digital kompetens, hälsokompetens och demokratisk kompetens.

Projektet finansieras av Erasmus+ och ska redovisa sina resultat hösten 2018.

Läs mer om projektet här: <http://www.eaea.org/en/projects/eaea-coordinated-projects/lse/partnership.html>

Upskilling Pathways - new opportunities for adults

Europeiska rådet har i december 2016 utfärdat en rekommendation till medlemsstaterna att stärka insatserna för vuxnas lärande. Bakgrunden är att kommissionen i undersökningar identifierat att uppåt 70 miljoner europeiska medborgare saknar de grundläggande färdigheter (t.ex. läs- och skrivkunnighet, matematisk kompetens och digital kompetens) som krävs för att individerna ska kunna komma närmare arbetsmarkna-

den och få ökad delaktighet i samhällslivet. Kommissionen rekommenderar därför medlemsländerna att utarbeta system som möjliggör för individerna att erhålla:

- kartläggning av kompetenser
- kompletterande vuxenutbildning
- validering av kompetenser

EU-kommissionen har avsatt medel för att stödja medlemsländerna i utvecklingen av insatser för vuxna med kort utbildning. Stödet distribueras efter ansökan från EU-fonder som exempelvis Europeiska socialfonden (ESF). Europeiska rådet kommer att följa upp medlemsländernas åtgärder utifrån rekommendationen i december 2018.

Läs hela rekommendationen här: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:JOC_2016_484_R_0001

Via Omvärldsnytt informerar Studieförbunden med ojämna mellanrum om frågor relevanta för de tio studieförbunden. Med två undantag, vi kommer att gå igenom vårpropositionen och budgetpropositionen för att relativt snabbt analysera innehållet.

Alla frågor vi tar upp är givetvis inte relevanta för alla förbund, men vi hoppas att de flesta ska finna något av intresse. Vi vill gärna ha respons på innehållet och att ni berättar om det är någon särskild fråga ni vill att vi håller extra koll på framöver.

Tveka inte att höra av er!
goran@studieforbunden.se